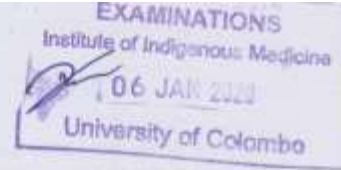

35

44

INSTITUTE OF INDIGENOUS MEDICINE, UNIVERSITY OF COLOMBO
DEGREE OF BACHELOR OF AURVEDA MEDICINE AND SURGERY
LEVEL II – FIRST SEMESTER EXAMINATION – JAN - FEB 2020
MS 2104 - SANSKRIT - III

Date : 06.01.2020
Time : 1.45 pm - 4.15 pm

Index No

Answer all questions.

Part I - Structured Questions

1. Read the following stanza and answer the questions given below.

महतस्तस्य तन्त्रस्य दुर्गाथस्याम्बुधेरिव॥
आदावेवोत्तमाङ्गास्थान् रोगानभिदधाम्यहम्॥
सङ्ख्यया लक्षणैश्चापि साध्यासाध्यक्रमेण च ॥

1.1 What is the नाम-मूल of 'सङ्ख्यया'?

(1 Mark)

.....

1.2 What is the emphatic particle used here?

(1 Mark)

.....

1.3 What is the comparative particle used here?

(1 Mark)

.....

1.4 What is said by underlined word?

(1 Mark)

.....

1.5 Give a पर्याय to 'उत्तमाङ्ग'

(1 Mark)

.....

1.6 Write एक-वचन and द्विवचन forms of 'रोगान्' (1 Mark)

1.7 What is the धातु of 'अभिदधामि' (1 Mark)

1.8 Write two अव्यय. (1 Mark)

1.9 What is the विभक्ति of 'महतः' and 'अम्बुधेः'? (1 Mark)

1.10 What are the subject, object and verb of these stanzas? (1 Mark)

2. Read the following stanza and answer the following questions.

व्यालं बालमृणालतन्तुभिरसौ रोद्धुं समुज्जम्भते
 भेतुं वज्रमणीञ्चिरीषकुसुमप्रान्तेन संनहते॥
 माधुर्यं मधुबिन्दुना रचयितुं क्षाराम्बुधेरीहते
 नेतुं वाञ्छति यः खलान्पथि सतां सूक्तैः सुधास्यन्दिभिः॥

2.1 How many तुमन्त are there in this stanza? What are they? (2 Marks)

2.2 How many verbs that are conjugated in लट्-लकार, आत्मने-पद, प्रथम-पुरुष, एक-वचन are here in the stanza? What are they? (2 Marks)

2.3 How many verbs that are declined in तृतीया-विभक्ति are here in the stanza? What are they? (2 Marks)

2.4 Give a grammatical description to 'वाञ्छति'.

(2 Marks)

.....

.....

2.5 Select any two words which are declined in द्वितीया-विभक्ति and one word which is declined in सप्तमी-विभक्ति.

(2 Marks)

.....

3. Separate the following combined words.

3.1 सम्यगुत्तरेऽर्थाणिमानिति

(1 Mark)

.....

3.2 गुरोरेधीताखिलवैद्यविद्यः

(1 Mark)

.....

3.3 चतुरैक्षरकाद्यैर्मुनिभिर्नृणां

(1 Mark)

.....

3.4 आकाशादश्रुमार्गाक्ष

(1 Mark)

.....

3.5 दुर्गाधस्याम्बुधेरिव

(1 Mark)

.....

- 5.4 यस्यास्ति वित्तं स नरः । (1 Mark)
- 5.5 मणिना सर्पः किमसौ न भयङ्करः? (1 Mark)
(मम / कुलीनः / मयि / सर्वान् / विहीनम् / सर्वे / भूषितः / विहीनः)
6. Fill in the blanks with appropriate आख्यात from the given धातु in the brackets.
- 6.1 यद्यपि दुर्जनाः तथापि मया ग्रन्थः ।
(√अस्) (√क्) (1 Mark)
- 6.2 अहं तस्य अखिलं रहस्यं स्वकपोलकल्पितं किञ्चित् इह न ।
(√लिद्) (√अस्) (1 Mark)
- 6.3 ततः सार्धं भिन्नं पश्चात् ।
(सं + √ईक्ष्) (उप+आ+√चर्) (1 Mark)
- 6.4 यथा विशारदः तथा अहं अत्र दृष्टिं च ।
(√वृ) (√वक्ष्) (1 Mark)
- 6.5 यतः ज्वरः बलवान् अतः वयम् तस्य प्रतीकारं ।
(√अस्) (ष्) (1 Mark)

Part II - Essay Questions

1. Translate the following stanzas into English.

- 1.1 लभेत सिकतासु तैलमपि यन्नतः पीडयन्पिबेच्च मृगतृष्णिकासु सलिलं पिपासार्दितः॥
कदाचिदपि पर्यटञ्जशविषाणमासादयेन्न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाश्रयेत् ॥ ५ ॥

साहित्यसञ्जीतकलाविहीनः साक्षात्पशुः पृच्छविषाणहीनः॥

तृणं न खादन्नपि जीवमानस्तद्वागधेवं परमं पशूनाम् ॥ १२ ॥

(नीतिशतकम्)

(7 Marks)

- 1.2 विद्याद्व्यङ्गलबाहुल्यं स्वाङ्गुष्ठोदरसमितम्॥
द्व्यङ्गलं सर्वतः सार्धं भिषङ्गनयनबुद्धदम् ॥ १० ॥
सुवृत्तं गोस्तनाकारं सर्वभूतगुणोद्भवम्॥

पलं भुवोऽग्नितो रक्तं वातात् कृष्णं सितं जलात् ॥ ११॥

आकाशादश्रुमार्गाश्च जायन्ते नेत्रबुद्धे ॥

(सुश्रुतसंहिता)

(7 Marks)

- 1.3 महीन्द्रमहिलात्रपाप्रदपदारविन्दे तथा पयोनिधिपयस्ततो जलधरैरुपाता यथा
मम प्रकृति नीरसा नृपभिर्गिभिरङ्गीकृता भविष्यति सरस्वती रसवती मृगसापतेः॥ ११ ॥

(वैद्यजीवनम्)

(6 Marks)

41

2. Translate into Sanskrit.
- 2.1 I compose an essay like a poem. (2Marks)
- 2.2 People having taken money go to the city to bring cloths. (2Marks)
- 2.3 First of all the physician should identify the cause of disease. (2Marks)
- 2.4 The most severe disease called *timira* occur in the eye. (2Marks)
- 2.5 Now I will tell about *dryti* as the expert says. (2Marks)
- 2.6 Fire can be quenched by water. (2Marks)
- 2.7 Here is a flower bunch. (2Marks)
- 2.8 Children are running here and there batting the ball with hands and legs. (2Marks)
- 2.9 Yesterday we went to school for studies. (2Marks)
- 2.10 When the sun sets then the stars shine. (2Marks)

06. 01. 2020